

ՏԵՂԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՄԱԿԱՐԻՔԱՑՈՒԹԻՒՆ

(Շար. եւ վերջ)

Բ.

Հոս, սակայն, հոս, արեւին
 Այս ճամբուն թէջ, այնքան մօտ այն աշխարհին,
 զոր ինձի
 Իմ մանկութեանքս տրւին,
 Հոս, այս օտար ափին վրայ... Ի՞նչ կոկիծ է: Դիմացի
 Զուրերն ահա... Ի՞նչ հեղեանք՝ վայրագօրէն
 արձակուած՝

Տարիներուս ետեւէն:
 Ի՞նչ բողբ է անողոք: Հէքաթներու կարօտ, լաց...
 Հովերն հեռուն կը դաւեն:
 Ուրուականի մը տըժգոյն իր գիմակովը խաղաղ՝
 Հուսինը լուս կը դաւէ:
 Արեւին տակ անսահման վիճի մը պէս կը շողայ
 Աւաղն անգոյն կը տաւէ:
 Ի՞նչ խուժում է յուշերու, որ կ'ողողեն զիս կրկին:
 Օղբ համբոյր է, դարձ...
 Կը բարձրանայ սիրտս ի վեր սիրոյ փափաք մը ուժգին:
 Հորիզոնէն դուրս խրոտով
 Կը յորդի ծովը ահա, ձուլածոյի մը պէս քինջ,
 Սալի, մուրճի ձայներով,
 Գըլաններով թաւայուհի, բիւրեղներու պէս կիզիչ,
 Շուշաններով կուսական:
 Բայց տատաններ, խժեր են ահա ջուրերն այդ յորդոյ,
 Միխառ որդեր որ կուզան
 Գալարուելով, շողայով, օղին, հողին տալով զող:

Ողջ խենթութիւնն է եղեր
 Ինչ որ տրւի ծաղէ ծաղ, Լուս խոյանդով մ'անմարան,
 Այս առաւօտ, ճամբան մեր
 Դարձրելով ծիածան, սին յոխորտանք... Զրկեցան
 Թեւեռս տանիս ոչ մէկ թևս
 Եւ ճիւղեր վերջ լուսնան, յունկեցայ ոչ մէկ կաճան,
 Այն մէկ հանդիստ... Տարուեր՝
 Մինչեւ հիմա չ'ողիտցայ յայտնուելու միայն զիր ու իմ:
 Սարիսի նետեր, ամբանայ
 Կեղծ լեզներուն վրայ մեր անբուժելի խեղճութեան:
 Ի՞նչ գառանցանք, ի՞նչ սրխայ
 Այդ ուրացումը անձիս, այլակերպումն առտրան:

Մովին տակ տունն է մեր հին,
 Ուր մանեցինք քով քովի՝ մայրըս սեւ բուրդ, ևս երազ:

Տունն ունէր իր երկնային

Ու դըժոխքի իշխաններն, որ հսկելով միշտ վըրաս,
Իմ շուրջըս ման կուգային:

Շքօտ մը կար անոնց մէջ — վախ, մղձաւանջ հանապազ:
Անոր զբոլոխն էր շրջած

Դէպի ձրգած խոռոչներն, հետքերն իր ծուռ ոտքերուն:

Ան ունէր տենդ, տըղու լաց:

Կը շրփոթուէր ծառերուն հետ իր հասակն ահարկու:

Ան կ'երեւար իմ աչաց

Ու հաղիւ հաղ երեւցած՝ կը խուսափէր միշտ հեռու:

Վերադառնալ ան կ'ուզէր

Կարծէք եկած ճամբայով, դոր արցունքով կը թրջէր:

Բարի ու չար, մարդասէր

Ու մարդերէն խուսափող, հակասական ան տենչեր,

Աչքերուն մէջ յարաշարժ

Դարերու կեանք ունէր, խանդ: Անոր անցած ատեն վիշտ.

Փոթորիկ էր, երկրաշարժ:

Կը կազկանձէր շուներ տան, որուն կ'ոտնար ինքն ալ
միշտ:

Մեր տան դիմաց ծովը մերթ՝

Յովադավազ ալքերով: Հոյն ու դեւերն ամբարիշտ,

Ձեռներն մէջ փայտակերտ՝

Կը սուլէին գիշերներն — անդրաշխարհիկ երաժիշտ...

Ու անծանօթ կրողի երթ,

Խոյանք մըն էր մուծին մէջ: Ապրելու վախ ախտագին

Ու յուսադրող կեանքի սէր...

Հին, հեթանոս դարերէն դէպի լայն դուռն երկնքին:

Մայրքս սուրբեր կը լրտէր:

Իմ ծընած օրըս Ձատիկ, դանգերու դարկ էր ուժդին,
Մեծ յարութիւն հոգն ի վեր:

Բեղմնաւորում էր չորս դին:

Խոյամարտ էր, Հըրախաղ: Իմ ծընած օրըս քունէն

Կ'արթննար օձը դաշտին:

Գառներու ժայն էր անուշ, ցուլերու շունչը հրեղէն:

Իմ ծընած օրըս կրկին

Կը հեռանար մեր երկրէն՝ արեւը տաք, իր ձմրան

Մերձեցումէն վերջ երկար:

Ու թարմ արիւնքս կեանքին մակընթացումն հոգին
վրան,

Տեղաարւումը կը զգար

Բնութեան յոգնած ուժերուն:

Կենդանութիւն, տեւական

Հակասութիւն էր, սլաքար,

Սրեանքս մէջ յարաշարժ: Ծձարտութեան մը վերջին

Ձունեցան ձեւը երեք

Խոհերը մեր: Կը դառնան, կոհակները, կը փրկին

Կրլափելով մէկըմէկ:

Կ'երթեւեկեն ետ-առաջ, դարերն աճէն հինգ քայլի՝

Նահանջի քայլ մը կ'առնեն:

Ձերմերն իրենց ելեւէջն ունին, սէրերը իրենց

Տեղաարւումն՝ ամենէն

Հարուստ սրտին մէջ անդամ: Ժողովուրդներն իրենց մեծ
Մահն ու զարթումն ունին շէն:

Օ՛ր հակասանք, ըստեղծման զա՛ռն պայման: Տեսայ քեզ՝
Անոր մէջ իսկ, որ անխախտ,
Յաւակնութիւնն ունէր միշտ, երթալ ուղիղ դիժի պէս:
Եւ մահ էր հոն, ուր խաղող,
Այեկոծումը շրկար՝ սահմանափակ գլխէն ներս:

Այսպէս, իմ դէմքս դրոխտ
Եւ դրոխտ է նոյն ատեն: Հրեշտակներու հետ լուսէ՛
Հրէշներու կոխէ: Անվերջ
Այիքներու գլխատում եւ յարութիւն: Կը յուշէ
Ձիւս յայտնութիւնը այս պերճ,
Կ'ահաբեկէ նոյն ատեն: Մանկութիւնս իմ ցաւ ու սէր,
Վէրք մըն է մերթ, չըբեղ մերթ
Անդրաշխարհիկ յիշատակ մ'որ գիւս խորքէս կը ցնցէ:
Անցեալն այնքան քաղցրակերտ,
Այնքան վրեժ է երբեմն, անարատ՝ զուրկ թախիժէ,
Այնքան պղտոր են օրերդ,
Որ կը կարծես ինկած վար ըլլալ երկնի մը ծոցէն:

Պորհուրդն անցեալ, մանկական,
Օրերն հնչուն ջուրերուն շողերուն պէս սրբաբաւ՝
Աստուածային են այնքան
Որ կեանքս ի վեր աղարտած՝ մաշած տակաւ առ տակաւ՝
Ըզշտ յնութեան մը կը զգամ
Անցնող ալիքը ներսէս...

Ջուրերուն հետ կը հոսին
Փրսփրսոցներ ու լոյսեր
Ձոր կը մաղէր իմ վրաս ծուռ թղթնին պարտէյին,
Ուր սիրտըս ժիւր կը լրսէր
Հուրը բնութեան անսահման, անըջային մեղեդին:
Տեսիլներու կարկեհան՝
Ծառը ծովին պէս, երազ, կը հիւսէր քոյ մը սարսուռն:
Ու միջատները նրման
Ծառէն առկախ քնարներու բիւրեղավառ լարերուն՝
Կը ձայնէին իր վրան:

Բլուրի մը վրայ արշալոյս. Անդրանիկն իր ծառին տակ:
Մեր դիմաց ծով մը ծաւի:
Փրփուրներուն կը խառնէր ձի մը իր բաշն ըսպիտակ:
Եւ ահա ճիւղ մը ցաւի, —
Տարիներուս ետեւէն ձայնող թռչուն մը հետուն:
Անմեղութեամբ կը բացուի
Ամէն ալիք՝ սրտին պէս հեծկլաացող փոքրերուն,
Ամէն մէկը դողահար...

Կը յիշեմ լացըս անուշ՝ քարէ մ'ինկող ջուրին պէս,
Վարժուհիի մը համար:
Առաջին սէր: Դողդըղաց իմ մանկութիւնս յուղումէս:
Պորհուրդ մ'իր շուրջ կը ծրփար:
Լըսեցի ձայնն աստղերուն՝ ծղրիղներուն բերնէն ես:
Եղայ խրոխտ նաւափար՝
Հեղեղներուն վրայ բազին եւ ձիաւոր՝ հովերուն
Վըրայ հեծած ու սուղակ՝

Արտերն ի վար ալեծուփ, լարախաղաց ու թրուշուն,

Հրամանատար՝ անբակ
Բերդերու տակ, երկրախոյզ եւ ուղեւոր մոլորուն՝

Տարուած տենչէ մը անյազ
Գտնելու նոր նոր հողեր: Զմեռու ձիւն ու թելեր

Հեռադրական, դպրոցին
Կաղանդի ծառը լուսէ, գիշերը տան կրակը մեր,
Հովերն որ դիւ օրեցիւն:

Եւտոյ տարիք մը խոհեմ. տղան տանիքը կ'ելլէր՝

Զեռքին դրրիչ, գիրք, վրձին:
Ճարտարազէտ, նրկարիչ, արձանագործ՝ ձեռքիս տակ
Ցեխն ու քարերն ապրեցան:

Եղայ ճարտար դերասան, ձեղուններու ողբերգակ:

Եւտոյ հրաշք սինձան:

Ելեկորական յոյսերու եղայ գինովը անյազ:

Եղայ հրապարտ՝ մարդկութեան

Յաղթանակով, հեռուոր ոտաններովն իր հրգօր,

Ուր փրկութիւն մը կարծես

Կր սպասէր ինձ, կը կանչէր, դիւ կը դիւթէր ամէն օր:

Եւտոյ պայքարը. ծոցէս

Բըլեոզ սուրբ կիրքը ուսման...

Զուրերը փայլն ունին հին

Պատկերներուն մանկական:

Կորսուած հին ձայներ են, որ ծովուն հետ կը տահին:

Հեռուն տղաք կը խաղան:

Հին առուտո մը կարծես... Օ՛ր մանկութեան ախարհին

Մէջ հանդիպումս այս... Տղան

Ու իր վէպերը տրխուր, հայրենասէր... Ամրան տաք

Տանիքն է մեր ծուռիկ տան:

Չորցող միջդերն են ահա, սուսանին վրայ ըսպիտակ:

Զուրերն անդին կը պոռթկան,

Արցունքի սկէս կը ժայթքէին ժայռի մը թաց դէմքէն վար:

Ուրհուրդներու մոգական

Շողարձակումն է լրդին՝ հոսանքներէն հոգմովար:

Օ՛ր, մանկութիւն, արդ ո՛րքան

Կը շրջեղնաս, կը մեծնաս:

Պատանութիւնըս: Ուսար

Երազի ծով մը ճեղքող,

Ննջող տղու խոկոցով կը քայլ նաւ մը: Անոր

Ճիւղ հին ճիւղն է յուզող

Այն նաւերուն, որոնց դէմ տղան կ'երթար ամէն օր,

Մեկնումներու սէր ու դող

Իր արտին մէջ՝ բոյրն լմպել քաղաքներուն հեռուոր:

Ու ան գրեաց ամէն կողմ,

Հայաճական ուղեւոր, ամբիսներու մէջէն խենթ,

Վրայէն հիւանդ հողերուն:

Լաց, յուսաբեկ ընդվզում, անքնութիւն էր ու տենդ,

Մահուան սարսափ, թափառում՝

Քարափներու վրայ օտար, պայտասկ մ'իր կողէն կախ:

Ռմբակոծում է, հեռուն,

Տեղատարափ փամփուտի: Վառօդի բոյր է, ժրխոր:

Դիակներու պէս ինկած: Փըրուզման ձայն մահուոր:

Ոտի դէղեր հոս ու հոն՝

Ու օր մը սուրբ Մընունդ, տօն :
 Իմ վերադարձըս : Գրտայ Հայրըս կը քած, ալեւոր,
 Մայրըս սեմին՝ լրտելեայն
 Զիս կը զրկէր : Արցունքներ :
 Ռտքերուս վէրք, ուտ, սրտիս
 Մահուան սարսափն էր : Սակայն,
 Տարօրինակ քաղցէ մ'լուս կը տառապէր՝ իմ հոգիս :
 Օ՛ր ինչ կորով էր իր այդ
 Տառապանքին մէջ իսկ, ի՛նչ հաւատք էր դեռ զալիք իր
 Տարիներուն դէմ անյայտ,
 Եւ ի՛նչ կարօտ էր կեանքի՝ հորիզոնին դէմ կարմիր :

Դէմըս պայծառ, հակայ ծով :
 Դէմըս շարժուն յուշերու անհունութիւն մը կ'այրի,
 Տեսիլներու նուրբ բոցով :
 Աչքերս անոր մէջ ցցուող կը տեսնեն դէմըս վայրի,
 Պատանիին հոգեթով,
 Խորհուրդներն իր, մենաւոր հոգին անոր, որ նման
 Հոսանքներուն մշտախոտով՝
 Լոյսի ծիւրեր նետելով, կ'երթար անյայտ իր ճամբան :

Դէմէս կուգան, կ'ողողեն
 Օրերը դիւ : Սրտիս մէջ, կ'արձագանդեն, կ'որոտան
 Աղամանդէ, ոսկեղէն
 Ապառաժներն ու սիւներն երբեմնի ճոխ յոյսի տան :
 Կը թրթրայ, կը շողայ
 Շուրջս ամէն ինչ... Մաքրութեան, խոստում մըն է
 Հանգըստեան
 Վրաս երկինքը խաղաղ :
 Բայց կը խուժէ վախն ահա... Ձեռքերըս դողը կը զգան
 Թոյլ, պարտուած ձեռքերուն :
 Ես դասալիքն եմ ահա, այդ բոլորին անարժան :
 Մոլորումէն շլարուն՝
 Հայրենական տան առջեւ կանգ առնող մարդն եմ : Ո՛րքան
 Կը զգամ ինքզինքըս հեռու,
 Օտար, փոխուած, ծերացած, ճամբէն շեղած մէկուն
 Կէս :
 Խոստումներու, յոյսերու
 Կոյսն հողն է զոր աւերեր, փրճացուցեր եմ կարծես :

Աւաղին վրայ շափիւղայ՝
 Սողուն մըն է հալայ, ծոյլ, լոյսն արեւին գիմացի :
 Ռտքերուս տակ կը սողայ
 Աւաղն հեղուն ու գոռող լրտութիւնով մը օձի
 Կը պատգամէ, կը յայտնէ
 Տալիք աղէտը ծովին, որ կը հասնի, կը կոծի .
 —Ապրի՛լ, ապրիլ նենգօրէն,
 Շարունակել ապրիլ չար, սողունի պէս, խելացի,
 Անվախ, խաբել ու ամէն
 Տարի շափիկ փոխել : Ի՛նչ է տրլու խեղճ հոգին
 Մեր հոյակապ կեանքին քով.—
 Անճտութիւն՝ աղուրցած ժամանակին մը լուշին,
 Մոռացութեան ետեւէն,

Անցորութիւն՝ հաւատքին ետին խակ իր, խոյանքին
 Մէջ խակ երկիւղ մը խրոնով:
 Քու մանկութիւնը՝ եղաւ տխմարութիւն մը ամբողջ:»

Օ՛ր վայելել, հովն հրեղէն
 Մաղերու ձայն մը ահա, կը բերէ բոյր մը մարմնի:
 Գոյն գոյն դրօշներ խնթն ի խնթի
 Կը ծածանին ափերուն... Ապրիլ, կուգայ ու կ'անցնի
 Փրփուրը դուր ճիւղերով:
 Աւ փրփուրին պէս մարդիկ կուգան, կ'անցնին: Երանի՛ր
 Անոր որ ոտքն ապահով
 Հողին դըրած՝ կը քալէ: Այօթք, երազ, խեղճ լացեր,
 Նեխած մտքեր, ցաւեր խոռով,
 Այննուացման մեծ փափաք... Ինչպէ՛ս բառեր ըստեղծեր,
 Վարագոյրներ ենք քայլեր
 Քորունակ վիճերը ներքին քողարկելու համար մեր:
 Ոտքերուս տակ, ցեխ, խէշեր,
 Որ սակայն քաղցր են նոյնքան, որքան պատկերը
 տղուն...

Աւազին մէջ, մահուան մեր
 Ոգին՝ որ մեզ կը մղէ վայելչներուն...
 Շողշողուն

Ալիքները կը խուժեն
 Ոստումներով դազանի: Օ՛ր այս պայքարն աւազին
 Ծովուն միջեւ՝ մըլուշէն
 Հորիզոնին՝ մինչեւ վառ աւազներն որ կը սուղին,
 Կը կըլնուին յամբօրէն:

Օ՛ր այս պայքարն անցեալին եւ ներկային միջեւ իմ:
 Կը բարձրանան, կը բախին,
 Կը դարձնեն իրարու, վահաններու ժրխորով,
 Կ'իյնան կրկին ու կրկին,
 Քոյանալով կը փչին գիրար ալբերը: Հով, հով,
 Աւ հովին մէջ զայրազին
 Ծիծաղ ու ծաղր ու բողբոջ: Մերթ հեծեծանք մը թոթով:
 Տարածութեան ծոցն ի վեր՝
 Հսկաներու շրթներէ անմրեւող թուք: Ալլաջիկ
 իւրրող նետի պէս ճիւղեր,
 Աղաղակներ: Յարատեւ մը ճահարում, վաղք, հեւք, ճիւղ:
 Փառաքանում գլխահակ:
 Թուխ ժայռերու զարնուող ջուրի մըմունջ ու չղթայ
 Մը ճուրնչող, մինչ կոհակ
 Մը կոհակներ ճգմէյն՝ նոր կոհակի մը կ'երթայ,
 Կ'անհետանայ անոր տակ:
 Կը ճղմբի, կը դարնէ, կը դարնէ սիրտըս, կ'այրին
 Քունքերս յողնած ու գետնէն
 Ոտքերս քիչ քիչ կը կտրին, մինչ արեւնին մէջ ծով կ'ին,
 Ճամբան, հողերը ամէն
 Արագահոս կը սահին. ո՛ր փոփոխումս այս կրկին...
 Կուգայ, կուգայ կը հասնի
 Ծովն ահա խրոխտ: Անարգել մակընթացում. թիզ
 առ թիզ

Գրաւում, գրաւում... Մարմինի,
 Մտքի զարթում մը քիչ քիչ: Վերազարթումը սրտիս:
 Արույրի ձայն ու բողբոջ,
 Մոլոր սասողեր է տուրեր, կապոյտ թեւեր, այլ բարի
 Պատանիքին, որուն ծեր
 Զեռքս հաշտութեամբ, գորովով, դողդողալով կ'երկարի:
 Մարդարտահիւս ոչ մէկ լաթ
 Պիտի հանէր այն աղմուկն, որ կուտայ ծովը փայլուն՝
 Տարածուելով անընդհատ,
 շերմակ խնդուք մ'իւր հրապարտ ալիքներուն:
 Աստղերու բիթմ է իւր մէջ, տարածութիւնն է որուն
 Շունչէն իմ կուրծքս կ'ուռի:
 Արարչութեան մը տանող ծովը ճամբան է օրրուն:
 Հողիս կ'աճի մառ ջուրի
 Վեհութիւնով, մինչ իր մէջ կը թաղուի կեանքն
 անտրւան:
 Կր փայլակէն ահաւոր
 Նոր մանգաղներ: Բայց ափէն միլիտա սասողեր դուրս
 կուգան:
 Յարութեան ժամն է, շեփոր
 Մըն է ամէն մէկ ալիք, յառնող մեռել ու պատգամ՝
 Մազազաթի վրայ ոլոր:
 Վարազոյրներ խօլարար կը բղղըբող պաղ ջամին,
 Կը փրուէ նոր նոր գորգեր,
 Կր սփռէ նոր նոր կրակներ, փայլող շերտեր երկնքի:
 Շիւղ մը պէս դէպի վեր
 Փրփրաբացալա կը յորդի, ամէն ալիք կը ժայթքի:
 Հրթիռաթիւ, հրրակերտ
 Ալիքներէն արդիւն ես՝ ահա կրկին կը ծնիմ,
 Այս քառսին առջեւ, մինչ
 Կը տապալին երազներն, զոր, այս ատուու դեռ, անձն իմ,
 Լուսածաղկն մէջէն ջինջ,
 Իրեն առջեւ կը գտնէր: Ալիքերս փայլ: Կ'առնեն շին,
 Բւ հոգւոյս վրայ կը բացուին
 Նոր նոր լոյսեր: Ալիքներն աչքերէս ներս կը խուժեն:
 Հորիզոնին չափ ծովին
 Թեւերուս մէջ բարձրացած կը թրթրոյս ամենին
 Վեհ արշալոյսն՝ իրեւ վին:
 Հորիզոնէն՝ ձուլարան՝
 Մետաղներու, կը հոսին ջուրերն ահա: Կր վաղէ
 Մովը մեղրի մը նրման,
 Թաղելով հին թիթեղներ, կեղտեր, հացեր ու սէյեր:
 Կը սարսքունն, կը շողան
 Ուրիշն ահա, կը փրին տղոց բուրբուրն աւաղէ:
 Մէջրս տակաւ, առ տակաւ
 Ըղգայնութիւնը մեծցաւ, եղաւ ծովին անսահման
 Վերայ փոռած լոյսի խաւ:
 Հովը ճակատուր սրբեց: Ուրեւրեց դիւ տղան,
 Մարմնիս իր շունչը տրաւ:
 Միտերս առին ուժ մը նոր, բոյսերն ինչպէս կը ստանան
 Փոթորիկէ վերջ ամէն:
 Մեռան տենչերս թեթեւ: Անասնային, սընամիտ

Զուր ընդվըղում, զուր ճիգ էր
 Այս առաւօտ: Կ'երգէի: Բայց վաղը ոչ մէկ ժողովու
 Պիտի իմ սիրտըս դիմէք:
 Ուրիշ, ուրիշ զիս օրէր պիտի, ոչ տենչը բախտին,
 Ոչ փառքին սէրն, անձնըւէր
 Զոհաբերման, սրբազան ոչ մէկ կարօտ՝ իմ ցրտին
 Ու քարացած սիրտս ի վեր:
 Ոչ մէկ հըմայք ու խորհուրդ... Աւաղին պէս ընդունեց
 Մարմինս ամբողջ, ախպէս քեզ:
 Օ՛ր ծով, ահա կը կրրէ ան, կը տանի բեռը մեծ:
 Հոփն օծեց զիս ճակատէս:
 Աչքերուս մէջ վանքեր են ու զանգակներ, ծննդաներ:
 Պատարագ է, մոմերու
 Բոցերու մէջ ծրփանում: Ու ոսկեաւառ շերիմներ
 Են մարմարէ հոն, հեռուն,
 Խունկ, բուրփաններ, սուրբ գիրքեր...
 Փաղաքներու կարօտն էր
 Դեռ այս առտու... Ծովէ՛ ծով
 Պիտի երթած տեսնել ես բոլոր բերքերն հողին մեր,
 Ըսփինքաներէն անվըրդով,
 Տաճարներէն կիսափուլ, անտառներու հոծ ծառոց
 Տակ թաղւած հին կուռքերէն
 Մինչեւ շէնքերն երկնայաց՝ ոստաններու արտառոց...
 Տեսնել ինչպէս կը պարեն
 Փոխնդեան վըհուկներն, Հալախեան մերկ կիներուն
 Տեսնել պարերն ալեկոծ:
 Լուսնով օծուած լիճերու փերուս վրայ փալվրլուն,
 Տեսնել ինչպէս օձ մը օձ
 Մը կուլ կուտայ ծայրէ ծայր, ինչպէս ամէն նոր դարուն
 Գետին հըրէջը մարդոց
 Կը խլիզ գոհը... Տեսնել կենդանային ամէն սեռ,
 Ամէն թրուիք մարդկային,
 Աշխարհն համայն, որ հոգիս իր խորութեամբ կը
 յուղէր,
 Որով ներքին բացուէին
 Պիտի դռները գաղտնի: Տեսնել, աղբիւ...
 Յանկասէր
 Զամբուրդին տեղ առաւան,
 Խորհուրդներու Քոլումպոս ,եա՛ ահա հոս, կուրծքս
 հովին
 Ու կապոյտին արգաւանդ:
 Ողջո՛յն, ողջո՛յն մուկ ցաւին,
 Կասկածներուս որ ինծի
 Աստուածային ընդվըղումն ու մեծ գարշանքը տըւին:
 Տրտմութիւնը սոսինձի
 Պէս կ'աշխարհող երէկ զիս ու տազնապն էր տակաւին
 Այս առաւօտ: Ծրուեցի
 Ահա զըլուխս համերաշխ խոնարհութեամբ. բարձրացայ,
 Վրստահութիւնը եկաւ
 Ու Տիրոջ շունչն ողողեց զիս, գերագոյն իբր ընծայ:
 Զուրերուն հետ որ տակաւ
 Կը մօտենան, բերկրանքի հեղեղումն է, լուսեղէն

Արցունքն... Ողջո՞յն զիրքերուն
Ունայնութեան. անծանօթ գոհարներ զիս կ'ողողեն,
Ու միսերուս մէջ զարուն
Սիրոյ սարսուռ է նորէն...

Ողջո՞յն վրէժի, շարիքի
Մեծ ծարաւին: Ողջո՞յն զիս
Խոցողներուն, վատերուն: Ո՞վ կը սպասէր որ կրկին
Դառնայի հեզ: Ծոփն ուսիս
Կը զրնէ ձեռք մը բարի: Ու կենաքը քաղցր է, պայծառ,
Ահա դարձեալ: Օ՞ր երթան

Շունչս ու նայուածքս գալիք օրերն ի վեր, դարէ դար:
Ողջո՞յն անցեալ ծուլութեան:
Մեքենաներն, անիւներն ու մեր մուրճերը այստեղ,
Այս ծովուն վրայ կը ստանան
Գեղեցկութիւն մը ահա: Հոս մեր օրերը ահա՜
Կը թաւայեն յաղթութեան
Հերոսական երդ մը նոր: Ոտքի ահա հոս բիւր ցեղ
Ու բարեւոյց առնական

Ալեւատան բրունցքներ: Հոս մեծ ժայռեր կը զլորեն:
Հոս աշխատանքը, անծիբ
Հարստութիւնը գալիք: Ալիքներն հոս դառնում են,
Արծաթ, մարմար ու պորփիր:
Հոս կայաններն անթէյի՝ տիեզերական ձայներուն:
Ապագայի մը անհուն

Տարածութիւն: Դարձող պըտուտակները, սահուն
Սաւառակի թեւերուն

Շաշումը հոս: Այս արու մերձեցումէն ժխտելին,
Կը դարբնելի, կը պնդուի,
Կը պրկւի իմ հոգիս: Մարմինս կ'աճի: Հոս խորին
Կանչ մ', աղաղակ մը կը ուռի:

Ողջո՞յն ցեղին, իր բոլոր մեռելներուն ձայնն է հոս,
Բողոքը զոռ, հեծքը դա՛:

Որոնք ինծի հաւատք, սէր կուտան, կորով: Մշտահոս
Այս ծովուն պէս ի՞նչ խաւար

Եւ ի՞նչ գանձեր են նոյնպէս՝ իր ծոցին մէջ տարուբեր:

Նոր է, նոր, նոր, որ անբան
Մեր տրտունջներն հեզնելով, ատելութիւնն ամբողջ մեր
Ուռզելով, հարուստ ծով
Մը կուրծքիս տակ՝ կը ծննիմ: Մակընթացումն է.

կուգայ

Կերոններով ու կոծով՝

Ծո՛վը, ծո՛վը յարանոր:

Մակընթացումն է. հակայ

Բազուկներ վեր կը հանեն աւաղներուն մէջ խրրած

Նաւերն, ահա կը պոսթիկայ օ

Ծովն ահաբիւ ծաւալմամբ, ծոցին միլիառ արարած:

Բախտագուշակ կընդ պէս,

Ծովը կուգայ, կը սփռէ խաթ ուլունքներ, ոսորէներ:

Ջուրի հոլեր՝ լուսակէզ

Կը թաւային: Ոսկորի խըշքորտաքով, տարուբեր,

Քարերն իրար կը քըստին:

Կը վիշտիլսան աւաղներն: Խրտունջներու բիւր՝ ճերմակ,

Փըրփրուն լորժունք մ'արեւին
 Տակ կը շողայ: Կը դողայ ջուրի ամէն մէկ երակ,
 Սրինդին նրման: Կը դողան
 Մեղրոտ շրթներ: Կարապի վաղքով ամէն մէկ կոհակ
 Կուգայ, կ'իյնայ ափին վրան,
 Կը սարսուռ կենքով ժիր: Անդին կանչեր, խօլ ճիւղեր,
 Երթեւեկում վրանէ վրան՝
 Պըղինձի դոյն բաղմութեան մ'որ կը խայտայ կենսաբեր
 Ծովուն դիմաց, նախնական
 Մերկութեան մէջ: Մարդկային խոր պաշտամունքն
 Իսկ: Սէր՝
 Ծովուն հանդէպ, որ շող, ցօղ
 Առատաբուռն ցանելով սերմնացանի պէս կուգայ:

Մերկ ահա ես, մեզ ծընող
 Ծովուն առջեւ, կուրծքըս լայն, հովերուն դէմ... պաղ,
 Կանաչին մէջ յարափոխ:
 Հրճուանք: Ողջո՞յն իմ ներքին հակասանքիս, ողջո՞յն մեծ
 Մակընթացման ողորդ:
 Ողջո՞յն ծովուն որ այս նոր վերածընումս օժեց:

ՆԻԿՈՂՈՍ ՍԱՐԱՅԵԱՆ